

prima instanță: E. Cobzac  
instanța de apel: N. Budăi, A. Nogai, I. Muruianu

## DECIZIE

10 iulie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al  
Curții Supreme de Justiție

Președinte, judecătorul: Svetlana Filincova  
Judecătorii: Galina Stratulat, Svetlana Novac, Tatiana Vieru, Iurie Bejenaru

examinînd recursurile declarate de către Ministerul Finanțelor al R. Moldova și Munteanu Maxim,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Munteanu Maxim împotriva Ministerul Finanțelor al RM, Procuratura Generală a R. Moldova și Ministerul Justiției al R. Moldova privind repararea daunei materiale și morale cauzate prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2012, prin care au fost respinse apelurile declarate de către Ministerul Finanțelor al R. Moldova și Munteanu Maxim, fiind menținută fără modificări hotărîrea Judecătoriei Rîșcani, mun. Chișinău din 02 noiembrie 2012,

### c o n s t a t ă

La 30 martie 2012 Munteanu Maxim s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva Ministerul Finanțelor al RM, Procuratura Generală a R. Moldova și Ministerul Justiției al R. Moldova privind repararea daunei materiale și morale în temeiul Legii nr. 1545 din 25.02.1998.

În motivarea cererii sale, reclamantul Munteanu Maxim a indicat că prin sentința Judecătoriei Hîncești din 27.10.2008 a fost achitat în baza art. 327 alin. (1) Cod penal, din motiv, că fapta încriminată nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii. La fel, a fost achitat fiind învinuit în baza art. 191 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvîrșită de el.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 15.12.2008 apelul procurorului Igor Buliga a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței Judecătoriei Hîncești din 27.10.2008.

Prin decizia Curții Supreme de Justiție din 01.04.2009, recursul ordinar declarat de procurorul serviciului reprezentare a învinuirii în Curtea de Apel Chișinău împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15.12.2008, a fost respins ca fiind vădit neîntemeiat și necorespunzător după formă și conținut.

Se indică că în conformitate cu ordinul Ministerului Afacerilor Interne al RM nr. 24 din 15.03.2002, a fost numit în funcția de șef al secției Pază de Stat Hîncești a Direcției Generale Pază de Stat. Fiind în funcție, prin procesul-verbal de începere a urmăririi penale și ordonanței din 02.11.2006, în privința sa s-a dispus începerea urmăririi penale în baza elementelor infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal. Conform ordonanței de punere sub învinuire din 28.03.2008 a fost învinuit de săvârșirea infracțiunilor prevăzute de art. 327 alin. (1) și 191 alin. (2) lit. c) Cod penal. Atît la urmărirea penală, cît și în ședința de judecată nu a recunoscut învinuirea imputată. Ancheta preliminară pe dosarul dat s-a efectuat unilateral, urmărirea penală în privința sa s-a început la 02.11.2006 și s-a terminat cu examinarea cazului la Curtea Supremă de Justiție la 01.04.2009.

În legătură cu examinarea cazului dat în diferite instanțe, reclamantul susține că, a suportat prejudiciu material pentru acordarea asistenței juridice în sumă de 5 000 lei și i s-a cauzat și un imens prejudiciu moral, care constă în condamnarea nelegitimă și aflării sub influența cazului dat mai mult de doi ani. Acest fapt i-a cauzat suferințe sufletești atît lui, cît și familiei sale, a fost ponegrită onoarea și demnitatea sa în fața colegilor de lucru. Mai mult decît atît, i s-a zdruncinat sănătatea și a fost nevoit să facă o cură de tratament.

De asemenea indică, că a fost ponegrit și prin intermediul ziarului „Moldova Suverană” din 30.06.2007 prin articolul „Nu căuta dreptatea că ai să dai mîna cu moartea” unde se indică că s-a inițiat „pe unele fapte invocate în petiție”, cauza penală nr. 2006021495 în conformitate cu art. 329 alin. (1) Cod penal. Tot în ziarul din data de 07.03.2007 a fost publicat articolul „Am fost concediat după mai multe amenințări și batjocură” unde este descris următoarele: potrivit documentului „faptele expuse în petiție s-au adevărit partial”.

Direcția Generală urmărire penală a MAI a declanșat o anchetă penală și „întru ameliorarea climatului moral - psihologic în colectiv, șeful SPC Hîncești a fost transferat la CPS Leova la funcție cu volum redus de muncă”. Estimează dauna morală cu suma de 15 000 unități convenționale, ceea ce constituie 300 000 lei.

Solicită, admiterea cererii integral, încasarea din contul bugetului de Stat al RM, prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul său pentru prejudiciul material cauzat suma de 5 000 lei și suma de 15 000 unități convenționale, echivalent a 300 000 lei, cu titlu de prejudiciului moral cauzat.

Prin hotărîrea Judecătoriei Rîșcani mun. Chișinău din 02.11.2012, acțiunea înaintată a fost admisă în parte. A fost încasat de la Bugetul de stat prin intermediul Ministerului Finanțelor al RM în beneficiul lui Munteanu Maxim prejudiciul material în mărime de 2 500 lei; prejudiciul moral în mărime de 10 000 lei și cheltuielile pentru asistența juridică 2 500 lei, iar în total 15 000 lei. În rest, acțiunea s-a respins ca fiind nefondată.

Împotriva hotărîrii instanței de fond, la data de 22.11.2012, Munteanu Maxim a declarat apel, solicitînd admiterea apelului, casarea parțială a hotărîrii Judecătoriei

Rîșcani mun. Chișinău din 02.11.2012 în partea încasării pagubei morale și emiterea unei noi hotărîri prin care să fie încasată în beneficiul apelantului Munteanu Maxim, prejudiciul moral în sumă de 15 000 unități convenționale.

Ministerul Finanțelor al R. Moldova de asemenea a depus cerere de apel la data de 17.12.2012, împotriva hotărîrii instanței de fond, solicitînd casarea hotărîrii Judecătoreiei Rîșcani mun. Chișinău din 02.11.2012 cu pronunțarea unei noi hotărîri în vederea respingerii acțiunii înaintate de către Munteanu Maxim, ca fiind neîntemeiată față de Ministerul Finanțelor al RM.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2013 apelurile declarate de Ministerul Finanțelor al R. Moldova și Munteanu Maxim au fost respinse, fiind menținută fără modificări hotărîrea Judecătoreiei Rîșcani, mun. Chișinău din 02 noiembrie 2012.

La 26 februarie 2013 Munteanu Maxim a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitînd casarea parțială a deciziei Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2013 și hotărîrii Judecătoreiei Rîșcani, mun. Chișinău din 02 noiembrie 2012 în partea încasării prejudiciului moral, cu emiterea unei noi hotărîri în această parte de admitere integrală a acțiunii.

În motivarea cererii de recurs, recurentul Munteanu Maxim a invocat faptul că la aprecierea cuantumului pagubei morale în privința sa, instanța în conformitate cu art. 11 Legii nr.1545 din 25.02.1998 n-a luat în considerație faptul, că a fost învinuit în săvîrșirea unei infracțiuni mai puțin grave ( art. 327 alin. (1) Cod penal) și a unei infracțiune grave ( art. 191 alin. (2) lit. c Cod penal) art. 11 lit. a) a Legii nr.1545 din 25.02.1998. Atît la urmărirea penală, cît și în ședința de judecată la examinarea cazului nu a recunoscut învinuirea imputată.

Ancheta preliminară pe dosarul dat s-a efectua unilateral, urmărirea penală în privința sa a început la 02.11.2006 și s-a terminat cu examinarea cazului la Curtea Supremă de Justiție la 01.04.2009, aflîndu-se sub influința cazului dat mai mult de doi ani și patru luni (02.11.2006 - 01.04.2009). Pe cînd instanța de Apel Chișinău a menționat că toată perioada efectuării urmăririi penale și examinării cauzei în instanțele judecătorești s-a petrecut din luna noiembrie 2006-decembrie 2008, ce nu este corect ( f.d. 86). Tot odată instanța afirmă că i-a fost cauzat anumite suferințe, ce s-au exprimat prin starea de disconfort, apreciind prejudiciul moral în mărime de 10000 lei.

Suma de 10000 lei nici de cum nu poate fi considerată ca o compensație rezonabilă și echitabilă a prejudiciului moral, ce nu corespunde cu practica instanțelor judecătorești din țară și a Curții Europene.

La fel, Ministerul Finanțelor al R. Moldova la 04 martie 2013 a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel și hotărîrii primei instanțe, solicitînd admiterea recursului, casarea hotărîrilor recurate și emiterea unei noi hotărîri cu privire la respingerea acțiunii.

Recurentul Ministerul Finanțelor al R. Moldova, în motivarea recursului a indicat că prima instanță a examinat pricina cu încălcarea prevederilor art. 3 al Legii nr. 1545-XIII din 25 februarie 1998 și normelor de drept procedural, iar concluziile expuse în decizie vin în contradicție cu circumstanțele pricinii.

La 03 aprilie 2013 Ministerul Finanțelor al R. Moldova prin intermediul cancelariei a depus o referință prin care a invocat dezacordul cu recursul declarat de Munteanu Maxim, solicitând emiterea unei noi hotărâri de respingere a acțiunii.

În conformitate cu art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Din materialele cauzei rezultă că copia deciziei instanței de apel din 17 ianuarie 2013 a fost expediată în adresa Ministerului Finanțelor al R. Moldova și Munteanu Maxim la 18 ianuarie 2013, fapt ce se confirmă prin copia scrisorii de însoțire (f. d. 88). Astfel, instanța de recurs consideră că recurenții s-au conformat prevederilor legale și au declarat recursuri, la 26 februarie 2013 și 04 martie 2013, în termen.

În conformitate cu art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursurile neîntemeiate și care urmează a fi respinse cu menținerea deciziei instanței de apel din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. a) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină hotărârea primei instanțe.

Conform art. 3 alin. (1) din Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, este reparabil prejudiciul moral și material, cauzat persoanei fizice în urma reținerii ilegale, aplicării ilegale a măsurii represive de ținere sub arest, de declarație de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerii ilegale la răspundere penală.

Conform art. 1405 din Codul civil, prejudiciul cauzat persoanei fizice prin condamnare ilegală, atragere ilegală la răspundere penală, aplicare ilegală a măsurii preventive sub formă de arest preventiv sau sub forma declarației scrise de a nu părăsi localitatea, prin aplicarea ilegală în calitate de sancțiune administrativă a arestului sau a muncii neremunerate în folosul comunității se repară de către stat integral, indiferent de vinovăția persoanelor de răspundere ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanțelor de judecată.

În temeiul dispozițiilor legale citate se instituie obligația generală a statului de a repara persoanelor fizice prejudiciul material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești.

Astfel, din materialele cauzei se constată că prin procesul-verbal de începere a urmăririi penale din 02.11.2006, semnat de ofițerul superior de urmărire penală, s-a dispus începerea urmăririi penale în privința lui Munteanu Maxim în baza

elementelor infracțiunii prevăzute de art. 329 alin. (1) Cod penal. Prin ordonanța din 02.11.2006, s-a dispus efectuarea urmăririi penale pe cauza penală nr. 2006021495 de Direcția generală urmărire penală a MAI (f. d. 16).

La data de 27.10.2008, prin sentința Judecătorei Hîncești, Munteanu Maxim a fost achitat pe art. 327 alin. (1) Cod penal, pentru că fapta încriminată nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii. La fel, a fost achitat pe art. 191 alin. (2) lit. c) Cod penal, pe motiv că fapta nu a fost săvârșită de el (f. d. 4-7).

Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 15.12.2008, apelul procurorului Igor Buliga a fost respins ca nefondat, cu menținerea sentinței Judecătorei Hîncești din 27.10.2008 (f. d. 8-12). La data de 01.04.2009, prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, a fost respins ca inadmisibil recursul ordinar declarat de procurorul Serviciului reprezentare a învinuirii în Curtea de Apel Chișinău împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15.12.2008, ca fiind vădit neîntemeiat și necorespunzător după formă și conținut (f. d. 13-14).

Prin urmare, instanțele judecătorești ierarhic inferioare corect au constatat că conform art. 7 al Legii nr. 1545 din 25.02.1998, privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, în cazurile menționate la art. 3 al. 1, persoanei fizice sau juridice i se compensează sau i se restituie: a) salariul și alte venituri provenite din muncă, ce constituie sursa ei principală de existență, de care a fost privată în urma acțiunilor ilicite; b) pensia sau indemnizația a cărei plată a fost sistată ca urmare a arestului ilegal și ținerii sub arest; c) averea (inclusiv depunerile bănești și dobânzile aferente, obligațiile împrumuturilor de stat și câștigurile aferente) confiscată ori trecută în venitul statului de către instanța judecătorească sau ridicată de organul de urmărire penală, precum și averea sechestrată; d) amenzile percepute ca urmare a executării sentinței judiciare și cheltuielile de judecată suportate de persoana fizică în legătură cu acțiunile ilicite; e) sumele plătite de ea pentru asistența juridică; f) cheltuielile pentru tratamentul ei, tratament determinat de aplicarea față de aceasta a unor acțiuni ilicite (a maltratării); g) cheltuielile efectuate în legătură cu chemările în organul de urmărire penală, organul procuraturii sau în instanța judecătorească.

Astfel, instanța de recurs consideră că Munteanu Maxim cade sub incidența prevederilor art. 3 al Legii sus menționate și este îndreptățit să solicite compensarea prejudiciului material și moral în urma acțiunilor ilicite a organelor de urmărire penală și procuratură.

Pe parcursul examinării cauzei s-a constatat că, Munteanu Maxim a suportat cheltuieli legate de asistența juridică în sumă totală de 2 500 lei, fapt ce se confirmă prin bonul de plată seria ED nr. 564202 din 15.12.2008 în sumă de 2 500 lei (f. d. 28). Respectiv, corect a dispus încasarea prejudiciului material în sumă de 2 500 lei, ce constituie cheltuieli legate de acordarea asistenței juridice de către avocatul Alexandru Ursachi pe parcursul examinării cauzei penale în privința lui Munteanu

Maxim, acestea fiind reale și rezonabile.

În ce privește încasarea prejudiciului moral, este de menționat faptul că potrivit art. 11 al Legii nr. 1545 din 25.02.1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, mărimea compensației pentru repararea prejudiciului moral se stabilește de instanța de judecată în modul prevăzut de prezenta lege. Mărimea concretă a compensației se determină luându-se în considerare: a) gravitatea infracțiunii de a cărei săvârșire a fost învinuită persoana respectivă; b) caracterul și gravitatea încălcărilor procesuale comise la urmărirea penală și la examinarea cauzei penale în instanța de judecată; c) încălcările procesuale comise au fost extrem de grave, toate declarațiile au fost obținute prin tortură, probele falsificate, urmărirea secretă a fost efectuată ilegală, foto-video fabricate; d) rezonanța pe care a avut-o în societate informația despre învinuirea persoanei; e) durata urmăririi penale, precum și durata examinării cauzei penale în instanța de judecată; f) natura dreptului personal lezat și locul lui în sistemul de valori al persoanei; g) suferințele fizice, caracterul și gradul suferințelor psihice.

Prin noțiunea de prejudiciu moral se înțelege suferințele psihice sau fizice cauzate prin acțiuni sau omisiuni care atentează la valorile nepatrimoniale ce aparțin persoanei din momentul nașterii sau la bunurile dobândite prin lege (viața, sănătatea, demnitatea și reputația profesională, inviolabilitatea vieții personale, secretul de familie și personal), prin fapte ce atentează la drepturile personale nepatrimoniale (dreptul de a folosi propriul nume, dreptul de autor).

Astfel, Colegiul judiciar consideră justă concluzia instanțelor judecătorești că, Munteanu Maxim a activat în cadrul Ministerului Afacerilor Interne al RM în funcția de șef al secției Pază de Stat Hîncești a Direcției Generale Pază de Stat, ultimul fiind recunoscut în calitate de învinuit pe cauza penală dată în baza art. 327 alin. (1) și art. 191 alin. (2) lit. c) CP al RM, în cadrul acesteia, și aplicată măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi localitatea, ulterior prin hotărârile judecătorești irevocabile reclamantul a fost achitat pe toate capetele de acuzare.

Din materialele prezentei pricini civile, reiese că, Munteanu Maxim a fost chemat la organele de urmărire penală și în instanțele judecătorești astfel, fiindu-i cauzate anumite suferințe sufletești, ce s-au exprimat prin stare de disconfort. Colegiul reține că, Munteanu Maxim nu a fost privat de libertate pe toată perioada cercetării penale și judecării cauzei, acesta beneficiind de toate drepturile civile și de altă natură.

În aceste circumstanțe, instant de apel cît și prima instanță just au concluzionat că, suma prejudiciului moral solicitată de către Munteanu Maxim, în mărime de 300 000 lei, este una exagerată. Astfel, luînd în considerație faptul că aprecierea gravității și caracterului suferințelor psihice și fizice ține de competența instanței, instanța de fond corect a dispus de a fi încasat de la bugetul de stat în beneficiul reclamantului Munteanu Maxim prejudiciul moral în mărime de 10 000 lei, care este una echitabilă,

ținând cont de faptul că în termenii Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, acest criteriu se exprimă prin necesitatea ca partea vătămată să primească o satisfacție echitabilă pentru prejudiciul moral suferit. Cuantumul despăgubirilor trebuie stabilit astfel, încât acesta să aibă efect compensatoriu și nu trebuie să constituie nici sume excesive pentru autorii daunelor și nici venituri nejustificate pentru victimele daunelor.

În ce privește argumentele recursului declarat de Ministerul Finanțelor al R. Moldova, instanța de recurs le consideră neîntemeiate, fiind combătute cu materialele cauzei, cu atât mai mult că instanța de apel s-a expus asupra tuturor aspectelor cauzei, just respingându-le.

Astfel, din considerentele menționate și având în vedere faptul că, hotărîrea primei instanțe este întemeiată și legală, iar argumentele invocate de către recurenți sunt neîntemeiate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursurile declarate de Ministerul Finanțelor al R. Moldova și Munteanu Maxim și de a menține decizia instanței de apel.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

#### d e c i d e

Se resping recursurile declarate de către Ministerul Finanțelor al R. Moldova și Munteanu Maxim.

Se menține decizia Curții de Apel Chișinău din 17 ianuarie 2013, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Munteanu Maxim împotriva Ministerul Finanțelor al RM, Procuratura Generală a R. Moldova și Ministerul Justiției al R. Moldova privind repararea daunei materiale și morale cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală și ale procuraturii.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul

Svetlana Filincova

Judecătorii

Galina Stratulat

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Iurie Bejenaru